

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Michala Jantoše a soudkyň Mgr. Barbory Berkové a JUDr. Markéty Fialové ve věci

žalobce: **P. N.**
t. č. ve výkonu trestu ve Věznici Mírov
P. O. Box 1, 789 53 Mírov

proti
žalované: **Vězeňská služba ČR, Věznice Mírov**
sídlem Mírov 27, P. O. Box 1, 789 53 Mírov

o žalobě na ochranu proti nezákonným zásahům žalované,

takto:

I. Žaloba se **zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Argumentace stran

1. Žalobou a následnými doplněními se žalobce domáhal ochrany proti dvěma nezákonným zásahům. Prvního se žalovaná měla dopustit tím, že dne 8. 10. 2021 nevyhověla žádosti žalobce ze dne 6. 10. 2021 o přidání telefonního čísla na paní O. B., předsedkyni s. R. o. Č. j. (dále jen „spolek“), do trvalého seznamu povolených čísel. Žádost byla vyřízena strohým „*Realizovat korespondenčně*“. Žalobce se spolkem aktivně spolupracuje již od roku 2019, tato spolupráce má nepochybně pozitivní vliv na jeho osobu. Aby však jeho pomoc spolku byla efektivnější, potřebuje k tomu operativnější možnost kontaktu než korespondenční formu styku. Zásah žalobce považuje za nezákonný pro rozpor s čl. 24.1 a 24.5 Doporučení Rec(2006)2-rev Výboru ministrů členských států Rady Evropy k Evropským vězeňským

pravidlům, dále s pravidlem 107 Pravidel OSN o minimálních standardech zacházení s vězněnými osobami, dále s ustanovením § 18 odst. 3 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZVTOS“), jakož i s jeho deklarovanými resocializačními cíli zakotvenými v § 1 odst. 2 ZVTOS a konečně i s žalobcovým programem zacházení ve výkonu trestu odnětí svobody, jehož cílem je mj. „*udržování a upevňování extramurálních vazeb a vztahů (např. korespondence, návštěvy a balíky)*.“ K otázce významu uvedených mezinárodních doporučení a pravidel žalobce odkázal na konkrétní judikaturu Evropského soudu pro lidská práva.

2. Druhý zásah potom spočíval v tom, že v reakci na stížnost žalobce proti uvedenému postupu (prvnímu zásahu) u krajského státního zastupitelství mu byl bez upozornění v únoru 2023 zrušen i kontakt na S. P. r. o. p. s., který měl v tzv. trvalém seznamu povolen. Stejně jako u spolku i spolupráce s touto společností přispěje k žalobcově resocializaci.
3. Podanou žalobou tak žalobce usiluje o telefonický kontakt s předsedkyní spolku na telefonu, který si ona určí, a se Společností Podané ruce rovněž na telefonu, který bude vybrán, a to v rámci tzv. stálého seznamu kontaktů.
4. Žalovaná navrhovala žalobu zamítnout jako nedůvodnou. Žalobce dle jejího názoru pouze usiluje o častější a operativnější kontakt s paní B. a nepopírá, že v rámci výkonu trestu odnětí svobody kontakt s touto osobou či spolkem, byť jiný než telefonický, využívá. Žalobce v této souvislosti neprokázal, v čem konkrétně nezákonnost zásahu tvrzeného v žalobě spočívala, pouze vyhodnotil, že by kontakt mohl být podle něj ještě lepší. Žalobce tvrdí, že mu žalovaná brání v jeho úsilí pracovat na své nápravě, což promítl pouze do obecné, ničím nepodložené úvahy spojené s tvrzením, že žalovaná mu údajně brání v udržování a upevňování extramurálních vazeb a vztahů, přičemž tak naprosto účelově ignoruje tu část vyřízení žádosti, kde žalovaná uvedla „*Realizovat korespondenčně*“. Žalovaná nevyhověla žádosti žalobce na základě stanoviska sociálního pracovníka žalované, ve kterém je mj. uvedeno, že jako kontakt na spolek či paní B. je dohledatelné pouze odlišné telefonní číslo od telefonního čísla uvedeného v žádosti. Žalovaná tak vyřídila žádost způsobem, že žalobci z popsanych důvodů nevyhověla v přidání dotčeného telefonního čísla do trvalého seznamu telefonních čísel. Pro informaci žalovaná uvedla, že žalobcem požadované telefonní číslo je zveřejněno jako kontakt na ředitele M. š., L. 851, P. 5. Před povolením užívat telefon je žalovaná povinna zkontrolovat správnost všech údajů uvedených v žádosti, což je v tomto případě bezesporu i samotné telefonní číslo. Žalobce se snaží soudu vnutit možnost vyřízení této žádosti tak, že telefonní číslo v žádosti odsouzeného určí osoba jiná než žadatel, tj. odsouzený. Žalovaná se může při vyřizování žádostí vyjádřit pouze ke konkrétním telefonním číslům, u kterých zdůvodní, zda povolí jejich zařazení do seznamu žalobci povolených telefonních kontaktů či nikoliv. Pokud by žalobce podal svoji žádost o povolení přidání telefonního kontaktu tak, že konkrétní osobu nespojí s uvedením konkrétního telefonního čísla poukazem na to, že až teprve tato osoba určí, ke kterému konkrétnímu telefonnímu číslu má být žádost vyřízena, nemohla by žalovaná takto podanou žádost pro její neurčitost vůbec vyřídit. Ohledně telefonního kontaktu na S. P. r. žalovaná uvedla, že tento kontakt byl žalobci na základě jeho žádosti ze dne 25. 1. 2022 povolen, do té doby o povolení tohoto telefonního kontaktu žalobce nežádal. V době od 27. 3. 2023 je žalobci telefonní kontakt na S. P. r. zablokován s doporučením, aby ohledně telefonního kontaktu postupoval dle § 18 odst. 3 ZVTOS.
5. V replice žalobce uvedl, že se žalovaná snaží zatemnit pravou podstatu sporu, a to znemožnění telefonického kontaktu se spolky majícími v náplni činnosti práci s vězni, ať už

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.

lpěním na kdysi uvedeném čísle (což dle žalobce není vůbec předmětem žaloby) či ignorováním pravé podstaty sporu anebo nezákonným výkladem § 18 odst. 3 ZVTOS, v praxi tzv. jednorázové povolení, které zákon nezná. Žalovaná nepopírá, že mu byl kontakt na S. P. r. zablokován jako trest. Žalobce nezpochybňuje, že paní B. pracuje jako ředitelka mateřské školky. Odmítl však tvrzení žalované, že mu může povolit jen konkrétní číslo. Posuzovaná otázka je toliko ta, zda mu žalovaná může zákonně bránit v kontaktu s předsedkyní spolku a se zaměstnankyní S. P. r. Svázat žalobu a výrok soudu s konkrétním číslem by v budoucnu umožnilo žalované snadnou pomstu, a sice že by při změně telefonu (ať už u spolku či u P. r.) švejkovsky tvrdila, že respektuje rozsudek nařizující povolit kontakt na telefonu „XYA“, avšak ten se nevztahuje na telefon „XYZ“, čímž by žalobce nutila podat novou žalobu. Z uvedených důvodů se tak žalobce musí domáhat obecného výroku. Skutečnost, že žalovaná následně jí v žádosti poskytnuté číslo prověří, je samozřejmé, to žalobce nerozporuje. Důvod nepovolení nespočíval v čísle ani snad v jeho „nespojitelosti“ s konkrétní osobou, ale v neochotě povolit jinou než korespondenční formu kontaktu. Žalobce ustanovení § 18 odst. 3 ZVTOS chápe tak, že si v případě vážného důvodu může přidat do trvalého seznamu kontaktů i jiné než blízké osoby, přispěje-li to k jeho nápravě. Žalovaná však uvedené ustanovení vykládá radikálně odlišně. Její výklad, jenž je meritem sporu, je takový, že jiné osoby lze kontaktovat telefonicky jen jednorázově. Tedy že pro každý pokus o dovolání se v době, kdy má druhá strana čas, je nutno absolvovat kolečko: 1) vyžádat si od vychovatele formulář na jednorázový hovor; 2) vyplnit formulář; 3) odevzdat ho vychovateli; 4) vyčkat schválení telefonu; 5) uskutečnit volání a doufat, že hovor bude přijat napoprvé, v opačném případě opakovat body 1-5. Podle žalobce přitom tento výklad porušuje zákon a vytváří bariéru komunikace odsouzených se spolky, ambasadami apod.

6. V posledním podání žalobce dále rozvinul svůj výklad ustanovení § 18 ZVTOS s tím, že dle jeho názoru dané ustanovení ve svých jednotlivých odstavcích upravuje odlišné důvody k „použití telefonu“, kdežto žalovaná bez zákonné opory dotčené ustanovení vykládá tak, že jde o odlišné způsoby „použití telefonu“, čímž překračuje meze omezení práv odsouzených stanovené zákonem.
7. U jednání soudu dne 21. 8. 2024 žalovaná uvedla, že ke každému odsouzenému vede tzv. trvalý seznam povolených telefonních čísel, na kterém jsou evidovány povolené kontakty na osoby dle § 18 odst. 1 a 2 ZVTOS. Naproti tomu v případě jiných osob dle § 18 odst. 3 ZVTOS je potřeba, aby odsouzený v každém jednotlivém případě vyplnil žádost o jednorázový kontakt, neboť sám zákon předpokládá, že takový kontakt lze povolit pouze z vymezených důvodů, zejména z nějakého závažného důvodu, proto je třeba každou jednotlivou žádost posoudit individuálně. V reakci na to žalobce uvedl, že nezpochybňuje, že v určitých případech postačuje jednorázový kontakt, avšak spolupráce se spolky vyžaduje dlouhodobou spolupráci. Nadto je v rámci takové spolupráce potřeba řešit některé záležitosti operativně, k čemuž je administrativně náročný proces individuálního schvalování jednorázového kontaktu zcela nevhodný. Dle žalobce dále vyřízení žádosti v den jejího podání je z povahy věci vyloučeno, nejčastěji k vyřízení dochází v intervalu dvou až tří dnů, vyloučen není i delší interval. K dotazu soudu, zda k delší časové prodlevě při vyřizování žádosti o jednorázový kontakt již v minulosti došlo i v případě, že by svoji žádost odůvodnil jako naléhavou, si žalobce na žádný konkrétní případ nevzpomněl. Žalovaná dále poukázala na to, že je lichá námitka žalobce, že ustanovení § 18 ZVTOS nespojuje užití telefonu s pojmem „jednorázový“, neboť zákon neobsahuje ani pojem „neomezený“. Žalovaná má za to, že četnost kontaktu s osobami blízkými zákon spojuje

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.

s právem odsouzeného na telefonický kontakt, kdežto kontakt s jinými osobami než osobami blízkými či obhájci s právem na použití telefonu nespojuje. V takovém případě je žalovaná oprávněna pokaždé rozhodnout, zda v takovém případě kontakt odsouzenému povolí či nikoliv. K žádnému zásahu dle žalované nedochází, neboť žalobce má možnost s dotčenými spolky komunikovat, a to korespondenčně. Žalobce tedy usiluje pouze o kontakt lepší kvality, avšak v rozporu se smyslem dotčeného ustanovení § 18 odst. 3 ZVTOS, neboť se kontaktu domáhá za účelem jeho pomoci adresované spolku a nikoliv naopak. Žalobce v reakci na uvedené uvedl, že zákon v ustanovení § 18 odst. 3 ZVTOS sice neužívá pojem neomezeně, avšak ten neužívá ani v prvních dvou odstavcích daného ustanovení. Pokud se navíc žalobce snaží pomáhat rovněž dalším osobám, nelze si dle jeho názoru představit žádnou lepší formu resocializace, kterou dotčené ustanovení předpokládá. Žalobce se domnívá, že právo kontaktu i s jinými osobami, které v sobě zahrnuje např. i právo šířit informace, patří mezi jeho základní práva.

II. Posouzení věci krajským soudem

8. Krajský soud přezkoumal postup žalované, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí ve smyslu § 87 odst. 1 věta před středníkem zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).
9. Podle § 82 s. ř. s. *každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.*
10. Pro poskytnutí ochrany podle § 82 a násl. s. ř. s. je nezbytné splnit pětici kumulativních podmínek: žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem správního orgánu v širším smyslu, který není rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu, nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt' jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle § 82 a násl. poskytnout (srov. rozsudek NSS ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005-65; č. 603/2005 Sb. NSS).
11. Předmětem nyní projednávané věci je vyřízení žádosti žalobce žalovanou a vyřazení telefonického kontaktu. Kategorie „zásahů“ orgánů veřejné moci, proti nimž soudy ve správním soudnictví poskytují ochranu, je přitom velmi široká, jedná se fakticky o „jakékoli jiné akty či úkony veřejné správy směřující proti jednotlivci, které jsou způsobilé zasáhnout sféru jeho práv a povinností a které nejsou pouhými procesními úkony technicky zajišťujícími průběh řízení“ (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 16. 11. 2010, č.j. 7 Aps 3/2008-98). Vyřízení žádosti žalobce o přidání konkrétního telefonického kontaktu do trvalého seznamu telefonních čísel (a stejně tak i vyřazení telefonického kontaktu na S. P. r.) tak naplňuje pojem zásahu orgánu veřejné moci, neboť se v souladu s uvedenou definicí jedná o úkon veřejné správy (ke skutečnosti, že Vězeňská služba je orgánem moci výkonné – správním orgánem, který rozhoduje o právech a povinnostech fyzických a právnických osob srov. § 1 odst. 3 zákona o vězeňské službě a dále též rozsudek NSS ze dne 21. 2. 2012, č. j. 8 As 53/2011 - 73 či ze dne 17. 5. 2012, č. j. 5 As 28/2012 - 30) směřující vůči jednotlivci (žalobci) a je způsobilý zasáhnout jeho právní sféru, aniž by se jednalo o rozhodnutí (byť se materiálně jedná o rozhodování o právech žalobce, nejedná se o formalizovaný úkon, chybí tedy formální stránka rozhodnutí) či pouhý procesní úkon technicky zajišťující průběh řízení (např. doručování, jednotlivé procesní úkony v rámci provádění daňové kontroly atd.).

12. Zásah byl přitom zaměřen přímo proti žalobci, neboť žalovaná rozhodovala o jeho žádosti a dále vyřadila jemu povolený telefonický kontakt. Čtvrtá a pátá podmínka z výše vymezených podmínek (existence zásahu přímo zaměřenému proti žalobci) tak jsou v nyní projednávané věci naplněny. Současně je zřejmé, že v důsledku rozhodnutí žalované o žádosti a vyřazení telefonického kontaktu je výsledek takového posouzení žalovanou způsobilý přímo zasáhnout žalobcovu právní sféru. Hlavní otázkou, jež se stala předmětem posouzení, tak byla otázka zákonnosti jednání žalované.
13. Na úvod soud dále předesílá, že v souladu s ustanovením § 2 s. ř. s. ve správním soudnictví poskytují soudy ochranu veřejným subjektivním právům osob. Žalobce přitom v průběhu řízení několikrát apeloval na potřebu posouzení předmětné právní otázky jako komplexního problému se širším přesahem. Ať už šlo o tvrzenou bariéru pro odsouzené cizince v případě kontaktu s ambasádami či potřeby operativního kontaktu, např. s insolvenčními správci atd., v této souvislosti žalobce překračoval předmět řízení, který je z uvedeného důvodu nezbytné omezit na výše vymezené dva konkrétní zásahy dotýkající se (konkrétním způsobem) právní sféry samotného žalobce.

14. Podle § 18 odst. 1 – 3 ZVTOS:

Odsouzený má právo na použití telefonu ke kontaktu s osobou blízkou v době vymezené vnitřním řádem věznice; při tom může použít pouze telefon určený pro tento účel věznicí. Toto právo odsouzeného lze omezit pouze v odůvodněných případech, zejména je-li to nutné k ochraně bezpečnosti nebo práv jiných osob (odst. 1).

Odsouzený má právo na použití telefonu v době vymezené vnitřním řádem věznice ke kontaktu se svým obhájcem nebo advokátem, který odsouzeného zastupuje v jiné věci (odst. 2).

V zájmu nápravy odsouzeného nebo z jiného závažného důvodu lze odsouzenému povolit použití telefonu ke kontaktu s jinou osobou, než jsou osoby uvedené v odstavcích 1 a 2 (odst. 3).

15. Z provedeného dokazování soud učinil následující relevantní skutková zjištění:

- z žádosti odsouzeného o povolení přidání paní O. do telefonních kontaktů soud zjistil, že dne 6. 10. 2021 žalobce požádal o umožnění přidání paní O. B. do trvalého seznamu povolených telefonních čísel jako číslo X z důvodu potřeby častějšího a operativnějšího kontaktu se spolkem s tím, že podrobné zdůvodnění z 26. 3. 2021 s 6 přílohami přiložil k žádosti. V tomto odůvodnění z 26. 3. 2021 pak mj. uvedl, že s paní B. je v dlouhodobém kontaktu, přičemž ona sama vyjadřuje vůli po telefonickém kontaktu, a že její pracovní telefonní číslo je sice X dle vizitky, ale žalobce by preferoval soukromé telefonní číslo X. Uvedené přílohy tvoří vizitka spolku, první a poslední strana petice spolku z 7. 9. 2020 a dopisy paní B. adresované žalobci, doručené mu 18. 2., 15. 3., 24. 3. a 26. 3. 2021. Žádost obsahuje rovněž kolonku způsob vyřízení, ve které je uvedeno stanovisko sociálního pracovníka, dle kterého je spolek řádně registrován u Městského soudu v Praze, paní O. B. je evidována jako předsedkyně spolku, avšak z předložených podkladů je dohledatelné pouze tel. číslo X, které paní B. uvádí jako kontakt na spolek, jiné číslo uvedeno není. Vrchní komisař mjr. Ing. Z. T. pak žádosti nevyhověl s pokynem: „Realizovat korespondenčně.“
- ze sdělení Krajského státního zastupitelství v Ostravě, pobočka v Olomouci ze dne 28. 3. 2023, č. j. 2 KDT 4001/2023-57 soud zjistil, že KSZ přezkoumalo žalobcovo podání, kterým se bránil proti vyřízení jeho žádosti o přidání telefonního čísla na paní O. B. do trvalého seznamu povolených telefonních čísel s tím, že podnět žalobce státní zástupkyně odložila jako nedůvodný. Ve sdělení státní zástupkyně mj. uvedla, že věznice postupovala v souladu

se zákonem, neboť O. B. není osobou žalobci blízkou, pročez její soukromé telefonní číslo nemůže být vedeno v seznamu trvale povolených telefonních čísel dle § 18 odst. 1 ZVTOS; že kontakt s předsedkyní spolku mu může být povolen ve smyslu ust. § 18 odst. 3 ZVTOS, o což však žalobce nežádal. Dále k otázce povoleného kontaktu na S. P. r. státní zástupkyně uvedla, že z vyjádření vychovatele, který žalobci tento kontakt dne 25. 1. 2022 povolil, plyne, že si již nepamatuje, jak žalobce svoji žádost odůvodnil, nicméně je možné, že důvody, které uvedl, mohly být natolik důležité, že výjimečně vyhověl takové žádosti odsouzeného dle § 18 odst. 1 ZVTOS, místo žádosti o jednorázové užití telefonu dle § 18 odst. 3 ZVTOS, neboť schvalovací proces žádosti dle § 18 odst. 3 ZVTOS má různou časovou prodlevu. Státní zástupkyně dále uvedla, že takovýto postup vychovatele není v souladu s ustanovením § 18 odst. 1 ZVTOS a v tomto vychovatel pochybil. Uvedený chybný postup však byl realizován výlučně ve prospěch žalobce a rozhodně nedošlo ke krácení jeho práv, naopak. Dále uvedla, že z výpisu tohoto povoleného čísla na S. P. r. vyplývá, že tuto společnost žalobce telefonicky kontaktoval pouze dne 12. 2. 2022 a hovor nebyl realizován. Od uvedeného data již žalobce S. P. r. telefonicky nekontaktoval a telefonní kontakt na tuto společnost byl věznicí deaktivován. Uvedené telefonní číslo bylo ze seznamu telefonních čísel dle § 18 odst. 1 ZVTOS zcela správně věznicí vyřazeno.

- z vnitřního řádu žalované soud zjistil, že užívání telefonu je upraveno v čl. 11, dle jehož prvního odstavce *odsouzený, který žádá o telefonní hovory, vyplní čitelně údaje dle předtisku na stanoveném formuláři. Ve formuláři uvede telefonní kontakty na osoby blízké. V případě povolení použití telefonu s jinou než osobou blízkou, s obhájcem nebo zplnomocněným advokátem se postupuje v souladu s právními předpisy* (odkazováno na ustanovení § 18 odst. 3 ZVTOS). *Takto vyplněný formulář předá ke zpracování kmenovému vychovateli. K realizaci telefonního hovoru odsouzeného je určen telefonní přístroj. Telefonní hovory lze uskutečnit na základě vydané karty k telefonnímu účtu. Kartu odsouzenému vydá vychovatel, a to na základě jeho písemné žádosti.* V odstavcích 2. až 5. je upravena technická stránka telefonování.
- z přípisů žalované ze dne 17. 6. 2024 a ze dne 26. 6. 2024 soud zjistil, že ohledně S. P. r. byl povolen kontakt ve smyslu § 18 odst. 3 ZVTOS odsouzeným P. V., M. S., L. G., D. Z., T. M. a P. V. na tři různá telefonní čísla. Odsouzený J. M. si za dobu svého výkonu trestu odnětí svobody u žalované podal dvě žádosti o jednorázové užití telefonu ve smyslu § 18 odst. 3 ZVTOS, ze dnů 5. 10. 2020 a 23. 3. 2022 a oběma žádostem žalovaná ve smyslu tohoto ustanovení vyhověla, přičemž dotčené žádosti tvoří přílohu přípisu. Z těchto žádostí soud zjistil, že byly podány na formuláři Žádost o jednorázové užití telefonu (dle §18/3 ZVTOS) z uvedeného důvodu Spolupráce a Řešení otázky další spolupráce před propuštěním z VTOS a Řešení zaměstnání.
- z přípisu věznice Valdice soud zjistil, že z osobního spisu odsouzeného Z. B. nebyly dohledány žádné relevantní písemnosti ve vztahu k žádostem o telefonický kontakt se S. P. r. Náhledem do VIS pak uvedená věznice zjistila, že odsouzený B. realizoval komunikaci přes platformu Skype s pracovníky společnosti dne 21. 6. 2021. Telefonický kontakt přes platformu BVfone pak byl odsouzeným realizován dne 1. 9. 2021 a dne 7. 10. 2021, kdy se však spojení nepodařilo navázat.
- z formulářů žádostí o užívání telefonu soud zjistil, že žalovaná užívá dva různé druhy formulářů. Jde o formulář nazvaný Žádost odsouzeného o povolení telefonních čísel, který na jedné straně obsahuje kolonky nadepsané Seznam telefonních čísel dle § 18/1 ZVTOS a na druhé straně kolonky pro Seznam telefonních čísel dle § 18/2 ZVTOS (advokát, obhájce). Dále jde o formulář nazvaný Žádost o jednorázové užití telefonu (dle § 18/3 ZVTOS), který

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.

obsahuje kromě kolonky Kontaktní osoba a Telefonní číslo rovněž kolonku Důvod telefonátu.

16. Z těchto zjištění učinil soud následující závěr o skutkovém stavu: Žalovaná rozlišuje dva způsoby (včetně doprovodné administrace) užívání telefonu odsouzenými v závislosti na tom, zda jde o kontakt s osobou blízkou či advokátem/obhájcem, anebo o kontakt s jinou osobou. V souladu s čl. 11 svého vnitřního řádu zavedla tzv. trvalý seznam povolených telefonických kontaktů určený pro telefonický kontakt s osobami blízkými či s advokáty/obhájci. Za účelem přidání telefonických kontaktů na tento seznam odsouzený vyplní formulář Žádost odsouzeného o povolení telefonních čísel, a to konkrétně seznam telefonních čísel na osoby blízké (§ 18 odst. 1 ZVTOS) a seznam obhájců a advokátů (§ 18 odst. 2 ZVTOS). V případě zájmu odsouzeného o telefonický kontakt s jinou osobou než osobou blízkou či advokátem/obhájcem musí odsouzený vyplnit odlišný formulář, a sice Žádost o jednorázové užití telefonu (§ 18 odst. 3 ZVTOS), ve které musí kromě konkrétního kontaktu uvést i zdůvodnění takové žádosti. Žalobce dne 6. 10. 2021 požádal o umožnění přidání paní O. B. do trvalého seznamu povolených telefonních čísel (určeného pro osoby blízké či advokáty) jako číslo 774 305 204 z důvodu potřeby častějšího a operativnějšího kontaktu se spolkem Rodiny obětí české justice. Této žádosti nebylo ze strany žalované vyhověno na základě stanoviska sociálního pracovníka, že jako kontakt na uvedený spolek je dohledatelné pouze odlišné telefonní číslo, s tím, že má kontakt realizovat korespondenčně. Žalobce měl od 25. 1. 2022 v trvalém seznamu povolen mj. kontakt na S. P. r. Uvedenou společnost žalobce telefonicky kontaktoval pouze dne 12. 2. 2022 a hovor nebyl realizován. Od uvedeného data již žalobce společnost telefonicky nekontaktoval, protože byl telefonní kontakt na tuto společnost žalovanou deaktivován. V případě Společnosti Podané ruce byl žalovanou odsouzeným povolován jednorázový telefonický kontakt po vyplnění příslušného formuláře Žádost o jednorázové užití telefonu (dle § 18/3 ZVTOS) včetně odůvodnění jeho potřeby.
17. Z důvodu nadbytečnosti soud neprovedl další důkazní návrhy žalobce. Usnesení Okresního soudu v Šumperku, č. j. 5 Nt 210/2020-120 o přerážení do mírnějšího typu věznice, včetně sdělení OS Šumperk a protokolu o veřejném zasedání v dané věci, kterými chtěl žalobce dokazovat své bezproblémové chování ve výkonu, nemá žádnou relevanci k nyní projednávané věci. Otázka, jakým způsobem se žalovaný ve výkonu trestu chová, není předmětem řízení. Jeho bezproblémové chování navíc nebylo žalovanou ani zpochybňováno. Z přípisu ze dne 20. 5. 2022 o připojení se spolku k žádosti žalobce měl být prokázán zájem spolku na telefonickém kontaktu s žalobcem. Ani tato otázka však pro věc není rozhodnou, neboť zájem uživatele telefonického kontaktu, s nímž si odsouzený přeje realizovat kontakt, není posuzovaným kritériem, zda žádosti vyhovět či nikoliv. Z téhož důvodu soud neprovedl k důkazu ani další písemnou korespondenci mezi žalobcem a spolkem (dopis a další písemné vyjádření předsedkyně spolku). Ostatně otázka, že žalobce je v písemném kontaktu se spolkem, nebyla v řízení rozporována. Program zacházení ve VTOS žalobce rovněž nebyl způsobilý ozřejmit žádnou pro věc podstatnou skutečnost, neboť deklarovaný cíl programu jako udržování a upevňování extramurálních vazeb a vztahů jednak nebyl žalovanou zpochybňován, jednak otázka, zda dotčený telefonní kontakt by byl či nebyl v zájmu resocializace žalobce, nebyla ve věci posuzována. Stejně tak předmětem řízení nebyla otázka vnitřní diferenciaci, proto bylo nadbytečné provádět dokazování čl. 28 vnitřního řádu žalované, který upravuje vnitřní diferenciaci věznice. Pro věc nerozhodným byl i navrhovaný soubor důkazů vztahující se k zařazení a vyřazení žalobce do/z oddělení se zesíleným stavebně technickým zabezpečením (sdělení

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.

odsouzených z cely 301, rozhodnutí o stížnosti proti zařazení do OZSTZ, rozhodnutí o vyřazení velmi nebezpečného odsouzeného z OZSTZ, výslech vychovatelů Bc. L. Š., Bc. I. P., Bc. J. T.). Otázka zařazení a následného vyřazení žalobce do a z OSZTZ nebyla předmětem řízení, chtěl-li žalobce jejím prostřednictvím podpořit své tvrzení o svém bezproblémovém chování ve výkonu, již soud uvedl, že tato otázka nebyla v řízení rozporována, a především ani posuzována. Vyhovění žádosti o použití telefonu nebylo vázáno na chování odsouzeného. Z obdobného důvodu soud jako nadbytečný vyhodnotil důkazní návrh v podobě neodeslané stížnosti žalobce na ČRVŠ ČR ohledně odejmutí rychlovarných konvic a výslech Rady plk. Ing. Z. T. Žalobce se domníval, že nevyhovění žádosti bylo spojeno s jeho aktivitami, v rámci kterých trvale usiluje o zlepšení podmínek odsouzených. Jak však soud již uvedl, žádost nebyla posuzována z hlediska chování žalobce, takové kritérium není zákonem stanoveno. Žádosti bylo nevyhověno v návaznosti na nedohledatelnost telefonního čísla. Soud dále neprovedl důkaz výpisem ze spolkového rejstříku spolku, jelikož pozice O. B. jakožto jeho předsedkyně nebyla ve věci sporná, stejně tak předmět činnosti daného spolku. Nadto se rovněž tyto otázky míjí s důvodem zamítnutí žádosti. Pokud jde o odpověď Ministerstva spravedlnosti ČR na žalobcovu žádost o informace, tato měla sloužit k prokázání povahy a významu Evropských vězeňských pravidel, které však rovněž nebyly ze strany žalované zpochybňovány, ve věci nadto nebyly aplikovány. Konečně, krajský soud neprovedl ani důkazní návrh výsledkem žalobce a svědků Z. B. a J. M. Předmětem nyní projednávané věci jsou žalobcem tvrzené zásahy ze strany žalované, přičemž svůj pohled na věc včetně dovozované motivace jednání žalované žalobce soudu ozřejmil ve svých četných podáních založených ve spisu. Z povahy věci však jeho výpověď není s to prokázat důvody jednání žalované. Pokud jde o výslech uvedených svědků, ti to měli vypovídat ke skutečnosti, že měli S. P. r. povolenu jako telefonický kontakt na tzv. trvalém seznamu. Provedeným dokazováním však bylo jednoznačně prokázáno, že těmto osobám byl povolen kontakt se společností na základě žádostí o jednorázové užití telefonu.

18. Žalobce učinil předmětem nyní projednávané žaloby dva zásahy, přičemž u obou z nich v rámci posouzení jejich zákonnosti vyvstala jediná sporná právní otázka, a sice zda i v případě jiných osob než osob blízkých či advokátů, tedy mj. spolků a dalších organizací, lze telefonický kontakt rovněž zprostředkovávat totožným způsobem ve smyslu praxe zavedené žalovanou, tj. prostřednictvím jejich zavedení do trvalého seznamu.
19. V případě druhého zásahu, spočívajícího ve vyřazení kontaktu na S. P. r. z trvalého seznamu, se však krajský soud k zodpovězení předestřené otázky ani nedostal. Jednou z podmínek, které musí být splněny, aby soud mohl žalobě vyhovět, je, že jednání správního orgánu, které má povahu zásahu, zkrátilo žalobce na jeho právech (viz výše podmínka č. 2 vymezená rozsudkem NSS ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005-65; č. 603/2005 Sb. NSS). V návaznosti na to krajský soud poukazuje na ustálenou judikaturu NSS týkající se intenzity dopadu zásahu do práv osoby, ze které vyplývá, že *„za nezákonný zásah nelze označit jakýkoli nezákonný postup správního orgánu, ale pouze ten, který dosáhne určité intenzity. Jen takový postup může naplnit podmínky stanovené v § 82 s. ř. s. Ochranu ve smyslu tohoto ustanovení je nutné poskytnout jen proti nezákonným postupům, které představují reálný (nikoliv jen imaginární či mizivý) dopad do práv žalobce. Judikatura správních soudů zpravidla akceptuje požadavek určité minimální intenzity nezákonného postupu v hodnocení okolností konkrétní věci. Obdobně jako drobné pochybení ve správním řízení není důvodem pro rušení výsledného rozhodnutí, tak ani drobné pochybení, které mohlo zasáhnout veřejná subjektivní práva jednotlivce, nemá být v souladu s prosazovanou zásadou de minimis non curat praetor*

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.

(maličkostmi se soudce nezabývá) označeno za nezákonný zásah.“ (srov. rozsudek NSS ze dne 9. 2. 2023, č. j. 4 As 99/2022-66, bod 19 a tam odkazovanou judikaturu nebo nejnověji též rozsudek téhož soudu ze dne 23. 7. 2024, č. j. 3 As 306/2023-27, body 35 a násl.).

20. Z provedeního dokazování bylo zjištěno, že žalobce v období, kdy měl telefonický kontakt na S. P. r. v trvalém seznamu povolen, tj. od 25. 1. 2022 do 27. 2. 2023 společnost telefonicky kontaktoval pouze jedinkrát dne 12. 2. 2022, přičemž hovor ani nebyl realizován. K vyřazení tohoto kontaktu ze stálého seznamu mělo dojít dle tvrzení žalobce v únoru 2023, dle tvrzení žalované v březnu 2023. Tento nepatrný rozpor však není pro věc podstatný. Z obou tvrzení vyplývá, že se tak mělo stát přibližně rok poté, co se žalobce se Společností Podané ruce pokusil neúspěšně spojit.
21. S odkazem na citované judikaturní závěry, s nimiž se krajský soud plně ztotožňuje, tak soud musí konstatovat, že napadené jednání žalované, i kdyby byla shledána jeho nezákonnost, nedosáhlo nutné minimální intenzity, aby jej pro jeho faktický dopad do práv žalobce bylo možno vůbec označit za nezákonný zásah. I přes žalobcem deklarovaný zájem na telefonickém kontaktu s touto společností, bylo v řízení zjištěno, že fakticky s ní žalobce telefonický kontakt neudrží, a to ani za situace, kdy k tomu měl ty nejpriznivější podmínky (vedení na trvalém seznamu ve výše uvedeném období). Dá se říct, že se jednalo o jakýsi „spící kontakt“. Vyřazení takového telefonického kontaktu z trvalého seznamu (které však samo o sobě neznamená znemožnění telefonického kontaktu vůbec), který ve skutečnosti nebyl žalobcem využíván, tak dle soudu nepředstavuje zásah do práv žalobce alespoň takové minimální intenzity, aby vůbec mohl být jako zásah označen.
22. V případě prvního z tvrzených zásahů, tj. nepřidání telefonického kontaktu na paní B. jakožto předsedkyni spolku na trvalý seznam povolených čísel, nebyla otázka intenzity zásahu zpochybněna vzhledem k žalobcem tvrzené a žalovanou nerozporované četné písemné korespondenci. Soud proto přistoupil k posouzení výše předestřené právní otázky, na jejímž základě vyhodnotil zákonnost postupu žalované v tomto případě.
23. Ustanovení § 18 ZVTOS rozlišuje dva okruhy subjektů, ve vztahu ke kterým existuje odlišný právní režim, pokud jde o jejich telefonický kontakt s odsouzeným. Zatímco v případě osob blízkých (odst. 1) či advokátů/obhájců (odst. 2) má odsouzený na použití telefonu k takovému kontaktu právo, v případě jiných osob než právě uvedených (odst. 3) odsouzený takové právo nemá, nýbrž mu lze použití telefonu k takovému kontaktu povolit, avšak pouze ze stanovených důvodů, tedy v zájmu jeho nápravy či z jiného závažného důvodu. V případě prvních dvou skupin osob (osoby blízké a advokáti/obhájci) má tedy odsouzený nárok na použití telefonu v době vymezené vnitřním řádem bez dalšího, (z povahy věci je však nezbytné prvotní prověření kontaktu). Na rozdíl od toho u jiných osob, než jsou osoby dle odst. 1 a 2, zákon zakotvuje povolovací režim pro použití telefonu ke kontaktu odsouzeného s takovou osobou, což znamená, že je na uvážení věznice, zda odsouzenému takový kontakt povolí, či nikoliv. S ohledem na zákonem omezené důvody, pro které takový kontakt povolit lze, je pak nanejvýš logické, že v takovém případě musí povolení předcházet odůvodněná žádost a její vyhodnocení. Z povahy věci se přitom věznice v rámci vyhodnocení takové žádosti musí zaměřit prvotně na ověření samotného kontaktu, tzn. na jeho správnost a skutečnost, zda odpovídá tvrzené konkrétní osobě.
24. Právě uvedenému rozlišení pak odpovídá i praxe žalované, která za účelem realizace telefonického kontaktu odsouzenými používá dva druhy formulářů – formulář Žádost odsouzeného o povolení telefonních čísel s kolonkami pro seznam telefonních čísel dle §

18/1 ZVTOS a seznam čísel dle § 18/2 ZVTOS, a to bez dalšího, a formulář Žádost o jednorázové užití telefonu (dle § 18/3 ZVTOS) s kolonkami mj. pro důvod použití telefonu. Dva druhy formulářů přitom reflektují dva odlišné způsoby povolování použití telefonu žalovanou, a sice zavedení tzv. trvalého seznamu povolených telefonických kontaktů pro kontakty ve smyslu ustanovení § 18 odst. 1 a 2 ZVTOS, pro které platí jejich prvotní prověření ve smyslu ověření správnosti kontaktu a dále již jejich realizace bez dalšího a naproti tomu „jednorázové užití telefonu“ v případě kontaktu s osobami dle § 18 odst. 3 ZVTOS podléhající prověření a následnému posouzení důvodnosti pro každý jednotlivý případ žádosti o realizaci takového kontaktu. Popsanou praxi žalované, která trvalé seznamy povolených telefonických kontaktů zavedla pro účely realizace telefonických kontaktů odsouzených toliko s osobami dle § 18 odst. 1 a 2 ZVTOS, kdežto pro případ kontaktu s osobami dle třetího odstavce daného ustanovení vyžaduje individuální prověření a posouzení každé takové žádosti, hodnotí krajský soud jako logickou, zcela odpovídající ustanovení § 18 ZVTOS a v něm zakotveným odlišným právním režimům povolování telefonických kontaktů popsaných výše. V takto nastavené praxi tedy krajský soud neshledal rozpor s dotčeným zákonným ustanovením.

25. Byť v nyní posuzovaném případě žalovaná dle závěru soudu při prvotním prověření žádosti žalobce (prověření správnosti uvedeného kontaktu) pochybila, resp. neprovedla jej dostatečně pečlivě, pakliže sám žalobce v odůvodnění své žádosti poukazoval na odlišnost telefonního čísla předloženého v žádosti od telefonního čísla oficiálně uváděného jako kontakt na spolek, nelze nevyhovění žádosti považovat za nezákonné. Žádost žalobce totiž směřovala k zařazení kontaktu do tzv. trvalého seznamu, tj. umožnění telefonického kontaktu s ředitelkou spolku v režimu § 18 odst. 1 a 2 ZVTOS, přestože zjevně tato osoba nespadá do okruhu osob uvedených v těchto ustanoveních. To koneckonců žalobce i u jednání soudu zdůraznil jako samou podstatu sporu. Závěr žalované o nevyhovění žádosti žalobce tak byl v každém případě správný, pročez v kontextu posuzování důvodnosti zásahové žaloby je třeba uzavřít, že u takto tvrzeného zásahu nebyla naplněna třetí z výše vymezených podmínek, a sice podmínka nezákonnosti zásahu.
26. Je potřeba zdůraznit, že nevyhověním předmětné žádosti žalobce mu nebylo a není nikterak bráněno v kontaktu se spolkem. Žalobce může dále využívat kontakt korespondenční a může i dále pro každý zamýšlený případ kontaktu požádat o jednorázové užití telefonu ve smyslu § 18 odst. 3 ZVTOS za použití příslušného formuláře za předpokladu odůvodnění takové žádosti, přesně tak, jak to ustanovení § 18 odst. 3 ZVTOS předpokládá. Z uvedeného důvodu je proto nepřiléhavá veškerá argumentace žalobce za pomoci mezinárodních dokumentů (zejm. tzv. evropských vězeňských pravidel) a v návaznosti na to i judikatury Evropského soudu pro lidská práva, neboť tyto dokumenty (ke zdůraznění jejich významu měla odkazovaná judikatura sloužit) apelují toliko na umožnění komunikace vězňům, avšak bez jakékoliv její specifikace, tzn. v žádném z žalobcem odkazovaných dokumentů není výslovně stanovena povinnost umožňovat vězňům telefonický kontakt.
27. V návaznosti na předchozí odstavce pak dále krajský soud uvádí, že ve shodě s žalovanou má za to, že žalobce v podstatě usiluje o lepší resp. pohodlnější formu kontaktu se spolkem, než jaká je mu umožňována. Krajský soud nepochybně, že v důsledku žalovanou nastavené praxe je telefonický kontakt se spolkem pro žalobce administrativně, a tím pádem i časově náročnější než kontakt realizovaný v režimu trvalého seznamu. Uvedená praxe však byla soudem shledána souladnou se zákonem a jakkoliv se jeví jako značně omezující, je třeba si uvědomit, že žalobce vykonává trest odnětí svobody a jako osoba omezená na svobodě je

povinen strpět zákonem stanovená omezení doprovázející výkon a realizaci jinak běžných každodenních lidských činností. Takové zákonem stanovené omezení je přitom zakotveno právě i v ustanovení § 18 odst. 3 ZVTOS ohledně telefonického kontaktu s tam uvedenými osobami, pakliže jej zákon podmínil povolením podléhajícím volné správní úvaze ze strany věznice, a to na základě vymezených důvodů. Žalobce nemá zákonem garantované právo na použití telefonu v případě jiných osob než osob blízkých či advokátů/obhájců, a už vůbec ne právo na použití telefonu bez jakéhokoliv omezujícího opatření v jím zastávané představě o prvotním prověření kontaktu, prvotním posouzení důvodnosti takového kontaktu a jeho následném neomezeném využívání. Jakkoliv právě v případě spolupráce se spolky či podobnými subjekty poskytujícími podporu vězňům lze předpokládat trvajících důvod spolupráce s odsouzeným, ať už v podobě zájmu nápravy odsouzeného či jiného závažného důvodu, pro který by teoreticky mohlo stačit toliko prvotní prověření a posouzení, podstatné je, že žalovaná svou zavedenou praxí meze zákona nepřekračuje. Nadto by v nastíněné situaci nebylo možné vyloučit tendence vězňů ke zneužívání takto nastaveného systému a jejich pokusy o realizaci kontaktu i z jiného než zákonem stanoveného důvodu.

28. Pro úplnost pak krajský soud doplňuje, že uvedená zvýšená administrativní zátěž spojená s vyřízením jednorázového použití telefonu ve smyslu § 18 odst. 3 ZVTOS není dle názoru soudu natolik zatěžující, jak žalobce tvrdil. Přímo z posuzované žádosti vyplývá, že k jejímu vyřízení ze strany žalované došlo do dvou dnů, přestože ve vztahu k ní žalobce netvrdil žádný naléhavý důvod. Krajský soud pak nemá důvod zpochybňovat tvrzení žalované, že v případě naléhavých důvodů mají odsouzení i jiné operativní prostředky, jakými nastalou akutní situaci řešit. Sám žalobce si pak na žádný případ, kdy by v případě odůvodnění své žádosti o jednorázový telefonický kontakt jako naléhavé došlo při vyřizování takové žádosti k větší časové prodlevě, nevzpomněl. Krajský soud proto uzavírá, že nepřisvědčil žalobcovým tvrzením o nepřiměřené zátěži spojené s vyřizováním žádostí o jednorázové užití telefonu.

III. Závěr a náklady řízení

29. Jelikož nebyla shledána nezákonnost žalobcem tvrzených zásahů, soud žalobu podle § 87 odst. 3 s. ř. s. zamítl.
30. O nákladech řízení účastníků soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť nebyl procesně úspěšný. Procesně úspěšné žalované žádné náklady nad rámec její běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 21. srpna 2024

JUDr. Michal Jantoš v. r.
předseda senátu